

Työväen perinteen ja historian tutkimuksen seuran kesäseminaari
Työväestö ja sivistys, abstrakti

Kahvipöytäkeskusteluista radikalismiin. Äideiltä peritty sivistys nuortaistolaisten naisten aatteellisuuden taustalla

Millaiselta näyttää 1970-luvun kiihkeä taistolaisuus ja sivistys sen taustalla, kun sitä tutkitaan liikkeessä olleiden taistolaisten naisten ja heidän muistojensa kautta? Monet taistolaisuuteen liitetyt myytit, kuten kuva taistolaisuudesta isäkapinana muuttuvat tai monimuotoistuvat. Kiihkeän ja jyrkän aatteellisuuden rinnalle nousee maailmanparantamisen taistolaisuus. Sen taustalta löytyi kylmän sodan aikainen henki, joka vaati ottamaan kantaa ja valitsemaan puolensa. Tähän kannusti myös kotikasvatus, josta nuortaistolaisten naisten sivistys kumpusi.

Taistolaisuuteen ajaneiden arvojen välittämisessä tärkeitä väyliä olivat koulutus sekä media varsinkin television yleistymisen myötä. Kuitenkin eniten naisten muistoissa ja puheessa nousi esiin vuorovaikutuksellinen kotikasvatus. Taistolaisnaisten muistellessa omaa politisoitumistaan ja myöhemmin radikalisoitumistaan korostui keskustelemaan kasvatuksen ja äidin vaikutus sivistyksen välittäjänä. Nyt jo myöhäiskeskäikäiset naiset muistelivat kahvipöytäkeskusteluja äidin kanssa, joissa puhuttiin päivänpolitiikasta ja muista mieltä kaiheartaneista ajankohtaisista aiheista. Nyt aikuisina nähtiin äidin salavaivihkainen vaikutus omaan poliittiseen aktivoitumiseen, vaikka taistolaisuus ei välttämättä ollutkaan sitä, mitä äidit tyttäriltään toivoivat ja odottivat.

Tämä kotikasvatuksen kautta saatu maailmankuva ja sivistys, joka samalla nuoret naiset ajoi taistolaisuuteen, säilyi tärkeänä läpi nuoruuden taistolaisaikojan. Nämä samat arvot ovat edelleen läsnä heidän elämässään monella tavalla. Näitä arvoja, joille heidän sivistyksensä rakentui, ovat tasa-arvo, pasifismi, globaali oikeudenmukaisuus ja muut vasemmistolaiset arvot, kuten työn arvostus ja työväestön oikeuksien ajaminen. Niitä he pääsivät toteuttamaan taistolaisessa liikkeessä tovereiden rinnalla agitaatiotyössä ja muussa järjestötoiminnassa. Taistolaisuuden omaa sivistystä pyrittiin välittämään myös opintopiireissä ja liikkeen omissa julkaisuissa.

Taistolaisuuden aatteellisuus innosti ja veti puoleensa alussa, mutta saattoi myös muuttua ahdistavaksi. Joissakin tapauksissa se sama taistolaisuuteen ajanut sivistys ajoi myös eron liikkeestä. Taistolaisuus alkoi tuntua jähmettyneeltä ja toistavan niitä samoja konservatiivisia arvoja, kuin yhteiskunta, jota oli taistolaisuudessa lähdetty muuttamaan.

Liisa Lalu, FM

Tohtorikoulutettava, Kulttuurihistoria, Historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitos, Turun yliopisto. Väitöskirjan työotsikko: ”Olen valmis käymään oman pienen taisteluni.” – Naiset nuortaistolaisessa liikkeessä

lhlu@utu.fi / +358 40 548 2683